

ARXIU BANCAIXA

Història Caixa d'Estalvis i Socors de Sagunt

La Junta Municipal de Beneficència de Sagunt, reunida el dia 15 de setembre de 1841, aprova el reglament definitiu de la Caixa, acordant, al mateix temps, que “el diumenge immediat 18 dels corrents, a les onze del matí s'efectue la instal·lació de la Caixa i publicació del seu reglament a l'església que va ser de Sant Francesc, avisant el públic per mitjà d'un ban”. El dit acte, es va efectuar en presència de nombrosos veïns, que van concórrer en virtut del ban emés. En l'acte, l'alcalde Sr. Pedro Larriviere va proclamar solemnement. “*Queda constituïda la Caixa, i el diumenge pròxim immediat obrirà el seu despatx el consell administratiu nomenat per la Junta Directiva*”.

Així, la Caixa d'Estalvis i Socors de Sagunt va ser fundada el 26 de setembre de 1841 pel prevere de la ciutat Mossèn Joaquim Pallarés Igual, amb la finalitat de protegir contra la usura els saguntins de les classes més necessitades i promocionar el desenvolupament de Sagunt i la seua comarca. És, per tant, la segona Caixa d'Estalvis més antiga d'Espanya. El fundador va tindre la idea de crear esta entitat, per ser ell l'administrador de rendes de l'Hospital de Na Marcena de la Ciutat de Sagunt, lloc on eren atesos tots els necessitats. Fundant la Caixa d'Estalvis i Socors de Sagunt, va evitar que la usura fera presa en molts saguntins de manera que disminuïra la clientela de l'Hospital, amb la qual cosa les seues minvades rendes serien enfortides, quedant així salvat el citat antic hospital.

Mossèn Joaquim Pallarés Igual va ser responsabilitzat amb la Presidència del Consell Administratiu de la Caixa, designant-se el Sr. Baltasar López Cuevas com a Vicepresident, el Sr. José Brugada com a Comptador, el Sr. Vicente Moliner com a Secretari i, finalment, el Sr. Juan Cebrián com a Agent.

Per mitjà de la documentació existent hui en dia, és evident que la fundadora oficial de la Caixa va ser la Junta Municipal de Beneficència, sempre comptant amb el suport de l'Ajuntament, del qual depenia, i de l'alcalde que era el seu president. Resultant a més igualment irrefutable que Mossèn Joaquim Pallarés va ser el propulsor del projecte, al qual dóna vida amb les seues idees, l'abnegat esforç personal i les seues primeres aportacions en depòsit.

Mossèn Joaquim Pallarés va morir el 9 d'octubre de 1843, sent president de la Junta Administrativa de la Caixa d'Estalvis i Socors de Sagunt des del 15 de setembre de 1841.

Dies després de la seua mort, la Junta Municipal de Beneficència, presidida per l'alcalde Sr. Jaime Pisá, elegeix el Sr. José Brugada com nou president de la junta administrativa. Altres presidents serien el Sr. Onofre Larcada Llopi, nomenat el 2 de gener de 1845; el Sr. Pedro Larriviere, designat el dia 1 de febrer de 1852; i el Sr. Juan Brucet, que apareix com a president el 8 de juliol de 1860.

Cal destacar el fet que en unes dates tan pròximes a la fundació, com és el dia 1 de maig de 1844, la Caixa fóra distingida, amb diploma i medalla d'or, per la Reial Societat Econòmica d'Amics del País de València “en mèrits a la seua organització” i amb motiu de l'Exposició Regional que va tindre lloc.

ARXIU BANCAIXA

Pel que fa a la direcció de la Caixa, cal remarcar que, tant en el primer reglament com en les successives reformes que es van efectuar fins a 1866, la Direcció s'encomanava a la tan reiterada Junta Municipal de Beneficència de Sagunt, a la qual corresponia el nomenament del Consell Administratiu, inclòs el seu president.

Serà en 1866 quan, per Reial Ordre de 28 de maig, es corregisca de nou el reglament, decretant-se en l'article 25 que "l'establiment el dirigeix i l'administra una junta de govern presidida per l'alcalde i de 6 a 8 vocals a proposta del Governador Civil". La referida organització es prolongaria fins a 1912, any en què es va tornar a modificar el sistema.

La desorganització del seu funcionament, els primers anys, i la intervenció política fins a l'any 1913, en ser l'alcalde de la ciutat el president nat de la Caixa, van fer que la política s'apoderara de l'entitat, motivant que desaparegueren alguns llibres primitius que no existeixen actualment.

La primera seu de la Caixa, i per tant la primera oficina, s'ubica a la Plaça Major de Sagunt, obrint les seues portes a poqueta nit de dies alterns, i també festius i diumenges al matí, sent un horari adequat a la vida de l'agricultor de la zona. Per exigències del servei, es va implantar l'horari normal. La primera seu es trasllada a l'agost de 1956 al seu actual domicili, al carrer Camí Reial, 65 (antic Carrer de José Antonio)

Per Reial Ordre de 31 d'octubre de 1912 es va aprovar la reforma del Reglament de l'entitat i, des de llavors, es nomena el seu primer director gerent, que va ser el Sr. Juan Bautista Chabret Fraga, qui ostentará la personalitat jurídica de la Junta de Govern.

Evolució financera de Caixa Sagunt

- PRIMERA ÈPOCA (1841-1951)¹

El mateix dia de la inauguració, la Caixa obri les seues portes al públic. Els primers impositors realitzen uns ingressos de 4.329 reals (Fig.1). El dia 3 d'octubre d'eixe any es concedeixen els primers préstecs amb garantia personal, que sumen la quantitat de 1.600 reals, sent estos préstecs els primers que es realitzen a Espanya.

	Reals
En Joaquín Pallarés Igual	4.000
Na Teresa Benito	9
Na Dolores Galarza	20
En José Brugada	300
Total:	4.329

Fig.1

---

¹ Este llarg període de cent anys, va ser complex alhora que decisiu en la Caixa

ARXIU BANCAIXA

Amb l'entrega de la quantitat principal del préstec, es descompten els interessos anticipats del 6% d'un trimestre; al primer 6 reals, i al segon 18, quedant per tant 24 reals com a primers ingressos financers de l'Entitat.

El 1866, s'inicia un nou servei amb la concessió de préstecs amb garantia pignoratícia i joies, encara que es tracta d'operacions de quantia menuda.

L'any 1892 es disposa d'uns recursos propis de 49.467 reals. El 1909, any que segurament es publica la primera memòria, ja han arribat als 114.900 reals. El 1914 la memòria, ja més expressiva, indica que els comptes d'estalvi oberts s'eleven a 1.169 amb uns recursos aliens de 779.974 pessetes. Els recursos propis eren de 128.319 pessetes.

Fins a l'any 1951, la Caixa continua comptant amb una sola oficina, la Central i la plantilla la componien, en eixe any, deu empleats que administraven un total de 10,5 milions de pessetes de recursos aliens.

La gran majoria dels clients residien a Sagunt, encara que la Caixa sempre va tindre arrelament en la Comarca i la visitaven impositors de totes les poblacions, especialment els dimecres, dia de mercat.

- SEGONA ÈPOCA (1952-1980)²

Encara que els primers anys d'este període la situació econòmica de l'Estat no és molt favorable, es comença a apreciar factors de reactivació social i econòmica que determinen que l'Entitat decidisca expandir-se, podent distingir-hi dues clares etapes.

Una inicial, de tímida obertura, que comprén fins a l'any 1965. S'inauguren un total de tres oficines i s'incrementa la plantilla en 15 empleats. Els recursos captats del públic passen de 10,5 a prop de 400 milions de pessetes.

Així, el 1952, s'inaugura la primera oficina fora de Sagunt, en la productiva població d'Algímia d'Alfara. Dos anys després s'inaugurava l'oficina de Quartell i la Caixa quedava amb una representació directa en les dues subcomarques del Camp de Morvedre: la Baronia i Les Valls.

El 1958 es pren la decisió d'acostar l'Entitat al nucli del Port de Sagunt, i s'inaugura la primera oficina urbana de la Caixa, la número 1, que va ser rebuda amb entusiasme per la població. Esta realització marca el començament d'una nova etapa de la Caixa, que arriba directament a l'àrea d'influència industrial.

A partir de 1966 i fins a 1980, s'entra en una clara etapa d'expansió per la comarca i la pròpia ciutat. Però durant este llarg període de temps (14 anys), destaquen alguns esdeveniments de vital importància.

---

² Agrupa quasi trenta anys de la història de la Caixa i en eixe temps s'escomet l'expansió decidida per totes les poblacions de la comarca, Sagunt i Port.

ARXIU BANCAIXA

L'operatòria creix ràpidament i no solament pel nombre més gran de comptes (26.000 el 1966 i prop de 40.000 el 1971), sinó també perquè definitivament s'havien vençut els antics costums i els clients acudien a la Caixa, domiciliant rebuts, nòmines, havers passius,... En tres anys (1969-1972), es va aconseguir doblar el saldo de recursos aliens, passant de 800 a 1.500 milions de pessetes i es va multiplicar l'operatòria.

El 1972 comença a operar-se el gran canvi. La Caixa modifica l'organització interna i la mentalitat dels empleats; la imatge ha d'adaptar-se a la d'una empresa més moderna, conservant, però, tot allò que la distingeix d'altres Entitats de la Comarca. L'operatòria millora notablement i naixen els Serveis Centrals, separant-se l'Oficina Principal i convertint-la en una oficina més de l'Entitat.

Entre 1972 i 1973 ingressen en plantilla huitanta nous empleats i es passa a un total de cent quaranta-quatre. La mecanització era quasi nul·la i per tant molt costosa la tasca administrativa.

La necessitat d'informatitzar l'Entitat es fa patent. Per això, durant l'exercici de 1974 s'intensifiquen els treballs preparatoris de la posada en marxa de SATEICA, societat creada per al tractament de la informàtica de diverses Caixes Valencianes menudes. Això significarà un fet històric, tant pel que representa la creació d'un Centre de Càlcul del màxim nivell entre diverses Caixes d'Estalvis, com per les interrelacions que van sorgir entre les entitats en la defensa d'interessos comuns i col·laboracions en altres camps.

Cap a finals de 1975 totes les oficines de l'Entitat integren la seua operatòria en un modern ordinador que controla tota la xarxa mitjançant accessos en diferit. L'any següent es consolidarà el teleprocés i totes les oficines s'hi connecten en temps real. Els terminals passen a ser considerats com una eina més de treball. S'aconsegueixen 4.170 milions de recursos aliens.

Durant 1977 es publica el denominat "Decret Fuentes Quintana" que impulsarà la més important reforma de les Caixes des de l'Estatut de l'Estalvi de Largo Caballero. Per esta disposició, R.D. 2290/77, es facilita a les Caixes l'accés a tot tipus d'operacions bancàries. Amb esta normativa comença una nova etapa, fonamental, per a les Caixes d'Estalvis, encara que la repercussió efectiva comença a notar-se durant la dècada dels 80.

L'any 1980, el nombre d'oficines de l'Entitat era de 23 (8 a Sagunt i Port, 15 a la resta de comarca). El nombre d'empleats fixos era de 161. Els recursos aliens eren de 7.772 milions de pessetes, mentre que els recursos propis eren de 447 milions de pessetes.

- TERCERA ÈPOCA (1952-1980)³

Amb oficines obertes en pràcticament totes les poblacions del Camp de Morvedre, la política d'expansió de la Caixa venia sent motiu de fonda preocupació.

---

³ Esta època coincideix amb l'expansió a poblacions no pertanyents a la comarca, i al desenvolupament del nou marc operatiu per a les Caixes d'Estalvis.

ARXIU BANCAIXA

Els seus actius i passius pivotaven sobre els cítrics de Sagunt i la seua comarca i la siderúrgica de A.H.M., empresa la difícil situació i incert futur de la qual preocupava a tots els nivells. Per això, el 1981, la Caixa inicia l'expansió fora de la denominada “zona tradicional”, sent Puçol (L'Horta Nord) la primera localitat on s'obri una oficina.

Durant 1982, se succeeixen dos fets històrics per a l'Entitat. En primer lloc, els recursos aliens gestionats superen la xifra de 10.000 milions de pessetes, aconseguint al final d'este exercici la quantitat de 10.691 milions. En segon lloc, es procedeix a obrir l'oficina de Bétera, iniciant-se l'expansió per una altra comarca on l'Entitat no estava implantada (Camp del Túria).

El 1983 s'inauguren les dues primeres oficines a València. Durant els següents exercicis i fins a 1985, s'obriran quatre noves oficines entre València i poblacions de l'Horta Nord.

El 1986, succeeix un fet significatiu: se sobrepassen els 20.000 milions de pessetes de recursos aliens (20.990), de manera que, si per a aconseguir els primers 10.000 milions, van haver de transcórrer més de 140 anys des de la creació de la Caixa, ara, només cinc anys, s'havia aconseguit captar eixa mateixa quantitat.

El 1987 s'obri l'oficina de Paterna (primera de l'Horta Oest). Durant 1988 s'obriran tres noves oficines, destacant la de Vila-real (Plana Baixa), que suposa un important salt qualitatiu en entrar a la província de Castelló.

Després d'estes obertures, entrem en un període de poca activitat en l'aspecte expansiu, com correspon a una política de contenció de costs i de consolidació de les noves oficines obertes, que s'allarga fins a 1990. Al 31 de desembre d'aquell any, els recursos aliens captats del públic arriben ja als 32.185 milions de pessetes; l'excedent obtingut, 302 milions; la inversió creditícia neta, 22.681 milions i els recursos propis, 2.259 milions de pessetes. El nombre d'empleats és de 207.

El 1991, s'inauguren dues noves oficines, destacant la implantació d'una, per primera vegada, a L'Horta Sud, a la població d'Alfajar, arribant a 43 oficines en total, a les quals s'haurien de sumar els denominats “punts de venda”, que en aquell sumen un total de quatre i són oficines purament operatives i depenen funcionalment d'altres de major dimensió (ubicades a Sagunt i a la platja de Canet).

Finalment, a la vista de les transformacions que registra el sistema financer, els Consells d'Administració de la Caixa de Sagunt i de Bancaixa van subscriure, el 17 de desembre de 1992, un protocol d'obertura de negociacions per a la integració de les dues entitats, a fi de contribuir a la reordenació del sector a la Comunitat Valenciana i millorar la competitivitat a la comarca del Camp de Morvedre.

Així, el 4 de febrer de 1993, els Consells d'Administració de les dues Caixes van acordar elevar un projecte de fusió a les corresponents Assemblees Generals. Reunida l'Assemblea de la de Caixa Sagunt el dia 25 de març i la de Bancaixa el 27 següent, ambdós òrgans de govern van aprovar la integració en les condicions proposades.

ARXIU BANCAIXA

La fusió per absorció de la Caixa d'Estalvis i Socors de Sagunt i les modificacions introduïdes en els Estatuts Socials i en el Reglament del Procediment Regulador del Sistema de Designació i Elecció dels membres dels Òrgans de Govern de la Caixa d'Estalvis de València, Castelló i Alacant, BANCAIXA, van ser autoritzades per Ordre de la Conselleria d'Economia i Hisenda de 26 de maig de 1993.

Acomplerts els tràmits legals pertinents, els Presidents de Caixa Sagunt i Bancaixa van firmar, el 31 de maig de 1993 els documents d'elevació a públic dels acords de fusió.

Per resolució de l'Institut Valencià de Finances, adoptada el 18 de juny de 1993, la fusió es va inscriure en el Registre de Caixes d'Estalvis de la Comunitat Valenciana i en el Registre Mercantil Provincial de Castelló.